

19 januari 2007

Beleidsconclusies van de Stichting van de Arbeid naar aanleiding van de uitkomsten van het *Onderzoek naar de re-integratie van werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn*

1. Onderzoek en aanleiding

In opdracht van de Stichting van de Arbeid heeft het onderzoeksbureau Regioplan een onderzoek gedaan naar de situatie van werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn verklaard in de maanden maart tot en met juli 2006.

Aanleiding voor deze onderzoeksopdracht waren de afspraken ten aanzien van deze groep die in de Stichting van de Arbeid op 5 november 2004 en op 1 december 2005 zijn gemaakt op basis van het destijds in voorbereiding zijnde wetsvoorstel Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en de daaraan voorafgaande SER-adviezen *Werken aan arbeidsgeschiktheid* uit maart 2002 en het vervolgadvis *Verdere uitwerking WAO-beleid* van 20 februari 2004. Ten aanzien van de categorie van werknemers met lichte arbeidsbeperkingen heeft de SER geen specifieke regeling voorgesteld. Naar het oordeel van de SER ligt de verantwoordelijkheid voor deze groep (minder dan 35% arbeidsongeschikt) op het niveau van de arbeidsorganisatie. In de WIA is dit advies voor deze categorie gevolgd.

In de *Verklaring van de in de Stichting van de Arbeid vertegenwoordigde centrale organisaties van werkgevers en van werknemers d.d. 5 november 2004* is ten aanzien van de categorie werknemers met lichte arbeidsbeperkingen aangegeven dat voor deze categorie “op het niveau van de arbeidsorganisatie tot maatwerkoplossingen dient te worden gekomen”.

In de *Verklaring inzake re-integratie bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid d.d. 1 december 2005* wordt door de Stichting van de Arbeid aanbevolen dat “ondernemingen / bedrijfstakken werknemers die onder de WIA voor minder dan 35% arbeidsongeschikt worden verklaard (en derhalve geen wettelijke uitkering zullen verkrijgen), zoveel als mogelijk te behouden voor het arbeidsproces bij de eigen werkgever; indien dit redelijkerwijs niet mogelijk is, dan bij een andere werkgever. Over eventuele aanpassingen in functie en/of arbeidsvoorwaarden vindt overleg plaats tussen werkgever en de betrokken werknemer”.

In de Stichting van de Arbeid is tevens afgesproken dat zij de re-integratie van de groep 35-min zal monitoren, zodat een duidelijk beeld ontstaat hoe aan de re-integratie uitvoering wordt gegeven.¹

Op 19 januari 2007 heeft het Bestuur van de Stichting van de Arbeid het onderzoeksrapport van Regioplan overgenomen.

Aan de uitkomsten van het onderzoek verbindt het Bestuur van de Stichting van de Arbeid de navolgende beleidsconclusies.

2. Beleidsconclusies en voorgestelde maatregelen

1. Hoewel uit het onderzoek naar voren komt dat ongeveer 46% van de werknemers in de onderzochte doelgroep (minder dan 35% arbeidsongeschikt) aan het werk blijkt te zijn bij de oorspronkelijke werkgever dan wel bij een andere werkgever, stelt de Stichting van de Arbeid niettemin met teleurstelling vast dat een groot deel van de doelgroep, te weten ca. 43% van de in het onderzoek betrokken werknemers, niet werkt en ook geen dienstverband meer blijkt te hebben. De overige betrokken werknemers hebben wel een dienstverband maar zijn niet aan het werk, bijvoorbeeld omdat men in een ontslagprocedure is verwickeld of nog in een re-integratietraject zit.

De werknemers die niet aan het werk zijn en ook geen dienstverband meer hebben, komen niet in aanmerking voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering, maar blijken wel aanzienlijke belemmeringen te ervaren bij de terugkeer naar hun eigen of ander werk. De in de Stichting van de Arbeid vertegenwoordigde centrale organisaties van werkgevers en van werknemers nemen de uitkomsten van dit onderzoek serieus.

2. Dit gezegd zijnde, is het voor een goed begrip van belang te realiseren dat alle in het onderzoek betrokken werknemers alvorens door UWV te zijn beoordeeld een tweejarige ziekteperiode achter de rug hadden. In deze twee jaren is door werkgever en werknemer gewerkt aan re-integratie. Dit is ook door UWV getoetst. Niet betrokken in het onderzoek is de categorie van werknemers met weliswaar lichte arbeidsbeperkingen maar waarvoor op een eerder moment op het niveau van de arbeidsorganisatie kennelijk zodanige oplossingen zijn getroffen dat een beoordeling door UWV achterwege is gebleven. Deze werknemers zijn naar verwachting veelal aan het werk in hun oude functie, in een aangepaste functie of in een andere functie bij het eigen bedrijf. Het is niet bekend om hoeveel van deze werknemers het gaat. In het onderzoek wordt nog eens bevestigd dat het van groot belang is om zo snel mogelijk te beginnen met de re-integratie en niet te wachten tot na de WIA-beoordeling. Juist vanwege dit feit acht de Stichting het gewenst dat bij vervolgonderzoek ook inzicht wordt verkregen in de wijze waarop de re-integratie van deze groep van werknemers met lichte arbeidsbeperkingen geschiedt.
3. De in de Stichting van de Arbeid vertegenwoordigde centrale organisaties van werkgevers en van werknemers zullen zich blijven inzetten voor het uitvoeren

¹ Werktop van Kabinet en Stichting van de Arbeid d.d. 1 december 2005.

van de in 2004 en 2005 gedane aanbevelingen gericht op de re-integratie van werknemers met lichte arbeidsbeperkingen, waarbij op het niveau van de arbeidsorganisatie tot maatwerkoplossingen dient te worden gekomen. In dit verband wijst de Stichting op het belang van de ketenbenadering, d.w.z. een integrale benadering van preventiebeleid, arbeidsomstandighedenbeleid, verzuimbegeleiding, re-integratiebeleid en inkomensbeleid. Daar waar arbeidsorganisaties zelf niet in staat zijn om voldoende aangepaste werkplekken voor werknemers met lichte arbeidsbeperkingen te bieden kunnen regionale of sectorale samenwerkingsverbanden, al of niet in combinatie met de inschakeling van re-integratiebedrijven een belangrijke bijdrage hieraan leveren. Sociale partners zullen dit verder bevorderen.

4. Doel is dat alle werknemers met lichte arbeidsbeperkingen zo veel als mogelijk is aan het werk blijven bij de eigen werkgever (eerste spoor); indien dit redelijkerwijs niet mogelijk is, dan bij een andere werkgever (tweede spoor). Over eventuele aanpassingen in functie en/of arbeidsvoorwaarden vindt overleg plaats tussen werkgever en de betrokken werknemer. Werkgevers- en werknemersorganisaties zetten zich daar op het niveau van ondernemingen en sectoren voor in. Werkgeversorganisaties informeren hun leden over het belang van de uitvoering van de aanbeveling van de Stichting en ondersteunen hen bij de uitvoering. In het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid informeren werknemersorganisaties hun leden eveneens over het belang van de uitvoering van de aanbeveling. Daarbij is het gewenst dat over de invulling en uitwerking van de aanbeveling op ondernemings- en sectorniveau overleg wordt gevoerd en concrete afspraken worden gemaakt tussen de betrokken sociale partners. Hierbij kan de cao worden betrokken. Inmiddels is ter zake een aantal cao-afspraken tot stand gekomen. De Stichting zal deze goede voorbeelden verzamelen en de respectieve achterbannen hierover informeren.
Uiteraard ligt er ook een verantwoordelijkheid voor de re-integratie bij de betrokken werknemers zelf.
5. Uit het onderzoek komt naar voren dat de belemmeringen voor succesvolle re-integratie vooral op het vlak van de gezondheid en het gebrek aan passende arbeid liggen. Dit laatste leidt er in veel gevallen toe dat terugkeer in passende arbeid bij de eigen werkgever niet meer mogelijk blijkt.
De Stichting van de Arbeid zal zich de komende maanden nader beraden hoe deze groep werknemers en hun werkgevers meer effectieve ondersteuning kan worden geboden bij het vinden van passende arbeid bij een andere werkgever. In dit verband zal nadrukkelijk aandacht worden geschonken aan de vraag op welke wijze bevorderd kan worden dat meer regionale arbeidsmarktinitiatieven tot stand komen, zoals sinds 2003 in de kop van Noord-Holland op initiatief van de West Friese Bedrijvengroep opgerichte Poortwachtercentrum. Hierbij zal ook aandacht aan de financiering moeten worden besteed. Ook de behoefte aan (meer) re-integratie-instrumenten van en ondersteuning door UWV bij re-integratie in het tweede spoor zullen hierbij betrokken worden.
6. Gelet op de uitkomst van het gehouden onderzoek dat de gezondheidssituatie van de desbetreffende werknemers een grote belemmering blijkt te zijn voor werkhervatting, wil de Stichting van de Arbeid meer zicht krijgen op de gezondheidssituatie in het kader van mogelijkheden tot re-integratie van werknemers

met een UWV-beoordeling in de categorie van minder dan 35% arbeidsongeschikt. Daartoe zou de Stichting een nader onderzoek willen laten instellen op basis van een steekproef van geanonimiseerde dossiers van UWV.

7. Ten aanzien van de groep van werknemers uit de doelgroep die inmiddels geen dienstverband meer heeft, onderkennen de sociale partners een bijzondere verantwoordelijkheid. De Stichting meent dat deze groep bijzondere aandacht en gerichte ondersteuning nodig heeft bij het vinden van werk, gezien de ervaren belemmeringen die uit het onderzoek naar voren komen. De in de Stichting van de Arbeid vertegenwoordigde centrale organisaties doen een dringend beroep op de betrokken werkgevers- en werknemersorganisaties om zich tot het uiterste in te spannen om deze groep alsnog in het arbeidsproces te re-integreren. Bij de re-integratie van deze groep zal ook een grote inspanning nodig zijn van UWV en CWI; dit gelet op de specifieke taakopdracht van deze organisaties ten aanzien van degenen die werkloos zijn.
8. De Stichting van de Arbeid zal CWI en UWV op de hoogte stellen van de aanbeveling om maatwerkoplossingen te bieden aan werknemers die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn.
Daarnaast zal de Stichting met CWI en UWV alsmede met vertegenwoordigers van de re-integratiebedrijven overleg voeren over de beleidsconclusies en voorgestelde maatregelen die de Stichting aan de uitkomsten van het onderzoek verbindt.
Ten slotte wil de Stichting met UWV en CWI in overleg treden over de wijze waarop deze organisaties bij de vervulling van hun specifieke taken kunnen bijdragen aan de doelstelling om werknemers met lichte arbeidsbeperkingen aan het werk te houden.

3. Vervolgonderzoek

De Stichting van de Arbeid neemt zich voor om de re-integratie van werknemers met lichte arbeidsbeperkingen (die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn) te blijven monitoren.

Daartoe zal de Stichting van de Arbeid in het najaar van 2007 opnieuw opdracht verstrekken voor een soortgelijk onderzoek opdat een vergelijking mogelijk is met de uitkomsten van het huidige onderzoek. Hierbij zullen ook nieuwe elementen worden betrokken, zoals de re-integratie binnen twee jaar van werknemers met lichte arbeidsbeperkingen die juist vanwege hun succesvolle vroegtijdige re-integratie niet door UWV behoeven te worden beoordeeld. In het vervolgonderzoek zal ook nagegaan worden wat er is gebeurd met de groep van werknemers uit de 35-min categorie die in 2006 geen dienstverband meer hadden.